

Leeftocht jaarthema schooljaar 2026-2027 - duiding bij het gekozen thema.

De keuze voor dit jaarthema is bepaald vanuit het pedagogisch credo van een katholieke school.

Sedert 2016 hanteert Katholiek Onderwijs Vlaanderen het concept van de katholieke dialoogschool. In het voorjaar van 2026 werd het pedagogisch credo van een katholieke dialoogschool gelanceerd. De focuswissel van 'de katholieke dialoogschool' naar 'het pedagogisch credo van onze katholieke scholen' kadert binnen de uitrol van de nieuwe missie, visie en strategie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Het pedagogisch credo betekent geen breuk met het verleden, maar wél een inhoudelijke herijking (actuele taal en nieuwe focussen) en een explicitering van onze identiteit en pedagogische opdracht. Dat betekent een asverschuiving van "wie zijn we?" naar "hoe handelen we vanuit wie we zijn?".

De tekst van het credo is opgebouwd in 9 paragrafen die als 1 geheel samen moeten gezien worden. Elk onderdeel legt een eigen accent en één deel of zin/zinnen weglaten doet onrecht aan het geheel. Toch nemen we hier slechts één passage uit het pedagogisch credo: "**Wij bouwen scholen op een fundament van geloof, hoop en liefde, met Jezus als gids. Geloof dat ieder leven kostbaar is. Hoop die sterker is dan wanhoop. Liefde die draagt, vergeeft, verbindt. Het pedagogisch credo herinnert ons aan: "liefde die draagt, vergeeft, verbindt".** Om deze liefde te realiseren verbinden we ons als organisatie met de christelijke traditie. Die traditie heeft het over 'geloof, hoop en liefde als de drie goddelijke deugden'. De apostel Paulus schrijft in zijn brief aan de Korintiërs dat de liefde daarvan de grootste is (1 Kor 13,13).

Liefde werkt in barmhartigheid.

In de 42ste jaargang van Leeftocht voor het schooljaar 2026-2027 richten wij onze blik op 'de liefde', die concreet werkt 'in daden van barmhartigheid'. 'Liefde werkt in barmhartigheid' is de baseline van het nieuwe jaarthema.

Het woord 'barmhartigheid' lijkt wel wat te klinken alsof er stof van jaren op ligt. Een wat oubollig woord misschien? We kunnen zoeken naar synoniemen, die misschien attractiever zijn: mededogen, compassie ... Maar eigenlijk zijn het allemaal vertalingen van liefde. Echter, barmhartigheid is nooit bedoeld om slechts een woord te blijven: het komt tot leven in de hartenklop van wie door de ander wordt geraakt, in handen die worden gereikt, in armen die worden gestrekt, in voeten die naar de ander toe bewegen. Barmhartigheid is geen zacht sentiment. Het is misschien een wat verdoken werkwoord: het is medeleven in actie. Een daadkrachtige levenshouding. Het is liefde die beweegt, handelt, optilt en herstelt.

Barmhartigheid neemt een belangrijke plaats in, in het DNA van een christen. In schoolmiddens is barmhartigheid niet bijkomstig, maar wezenlijk! Barmhartigheid is een onderstroom bij hoe wij kijken, begeleiden, samen kinderen en jongeren vormen.

De Bergrede en barmhartigheid.

De Bergrede (Mattheüs 5-7) wordt vaak beschouwd als het hart van Jezus' verkondiging. Ze schetst een nieuwe manier van leven, geworteld in Gods nabijheid en koninkrijk. De rode draad is duidelijk: wie leeft vanuit God, leeft anders: eenvoudig(er), eerlijk(er), kwetsbaar(der), liefdevol(ler). Daarom begint Jezus zijn rede met de zaligspreekingen: een omgekeerde wereld waar niet de machtigen centraal staan, maar de kleinen, de zachtmoedigen, de treurende, de vredestichters ... De Bergrede toont hoe Gods logica verschilt van menselijke logica.

In de werken van barmhartigheid (Mt 25,31-46) laat Jezus zien hoe dat ideaal concreet handen en voeten krijgt. Barmhartigheid is geen abstract begrip maar een handelingen-ethiek. Jezus identificeert zich radicaal met de kwetsbare mens: "*Wat je voor de minste van mijn broeders hebt gedaan, heb je voor Mij gedaan.*" Zo wordt de medemens sacrament van Gods aanwezigheid.

Dat is de logica van de Bergrede: God ontmoeten begint niet in rituelen, maar in relaties. De Bergrede schetst de innerlijke houding van de leerling van Jezus; de werken van barmhartigheid tonen hoe die houding concreet wordt in het dagelijks leven - en zo wordt de kwetsbare medemens de plaats waar God zelf nabij komt.

Gods oordeel (lees Mt 25 vers 40) gebeurt niet op basis van geloofsblijdenissen of rituelen, maar op basis van menselijke daden van zorg. Geloof dat niet leidt tot barmhartigheid is leeg.

Kijken zoals God naar ons kijkt

Barmhartigheid is dus de kunst om iemand te zien zoals God naar ons kijkt. *“Want Ik had honger en jullie gaven Mij te eten, Ik had dorst en jullie gaven Mij te drinken. Ik was een vreemdeling en jullie namen Mij op, Ik was naakt en jullie kleedden Mij. Ik was ziek en jullie bezochten Mij, Ik zat gevangen en jullie kwamen naar Mij toe.”* (Mt 25, 35-36)

Misschien is ‘barmhartigheid’ wel één van de mooiste dingen die je vanuit de christelijke inspiratie op een katholieke school kunt leren, ervaren, beleven. Op een katholieke school zijn ‘de werken van barmhartigheid’ immers geen oude lijst die in een (Bijbel)boek verstopt zit. Ze zijn een kompas in en voor het dagelijkse schoolleven. Ze wijzen ons telkens weer naar een school waar iedereen kan groeien, waar niemand buitenvalt, waar we elkaar dragen in vreugde én doorheen kwetsbaarheid.

7 + 3 werken van barmhartigheid

Die 7 lichamelijke werken van barmhartigheid (Leeftocht voegde er 3 toe: vrede zoeken, zorgen voor de schepping en hoop levend houden) behoren tot het hart van de christelijke inspiratie en zijn ons door de traditie doorgegeven. Zes van deze lichamelijke werken zijn gebaseerd op de woorden van Christus volgens Mt. 25, 35-36. Paus Innocentius III (1198-1216) voegde in het jaar 1207 officieel een zevende werk toe: ‘de doden begraven’. Het is ontleend aan Tobit 1,17 waarin speciaal de zorg voor de overledenen wordt benadrukt.

Ze vormen een levensprogramma voor een katholieke school waar de liefde wordt omgezet in daden. Want liefde op zichzelf blijft onzichtbaar. Maar zodra ze handelt - zodra ze evangelisch barmhartig wordt - verandert ze levens en bouwt ze nu mee aan de school die wij dromen als opstap naar de samenleving later.

En de koning zal hun antwoorden: “Ik verzeker jullie: alles wat jullie gedaan hebben voor een van de geringsten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor Mij gedaan.” (Mt 25, 40)

Eén schooljaar lang zullen we verkennen hoe die liefde vorm krijgt doorheen 10 werken van barmhartigheid.